

CHA

КЫЛЫШЫ 53 СЫЗЫГАР

Бадьамай Хонодойо

[illegible]

Студент-селимлерди халби-хукаларини хэмигэр Охотникой артамилары, колхозтары тарийкиги антыгымтай кыстыгыны ыайгыт Ити кимте—хуастурвал ривалектеги гилларыгэр «Үүһүү» калмак калыктата эдэр килини. үүһүү-сөйүмүк дигэн, Дьоккусукай сөйү аһаллыгыт радификациян оскуолатыгар үгүртүр кэлүүтэ. 1938 гылдананхэ Охотникой радикт диникук ийен дондугулар Чыааппаража Эргэ-тыһытэ. Батариянн үхэллэр радиостанцияны булунаһар үгүртүштүртэ. Улуу туулаааа кыахтар килдестэастар, эдэр ыччактар Мискен. Дьоккусукай сөвүмүрүн кестэр-бикэр булу-буттар.

[illegible]

Стрны шигвэргэйс савларуудтай дайдууд дэвсгэр
цаа ирүүлж барьталавчтайра Охионийн эгнэ
рхал мэндэ алгардаг ридностамидтайн эр үлэстийн
мугурдмидат—ыччаттары мундаа бэйлэний ыры-
тны үерэтт, малмилэвнэмх хэргий сымдаа эл-
шэрт нөрдөгүүтү тарайр Клитын туха нэвчлэнт,
үлгүүхүт кыргыттар Вонхуйн Погова, Ходонга
Дячновская, Ирма Котоялова, Матрела Сорокумова
түмэллэр. Охионийн уошун дигэр өрүү «Подняла
страна моя» анэм бэлтгүүрү сымдара үлү.Ол шиг
иччаттары «Бадэмаай Хомсогой» цэнэ тиктол азт
нэсрэлтээр.

Кийин Армиа фашистский Германияны бодотид иргарар Берлиниг элтурган кийинкени ситисаатлиг Фашистский экик радостояллыгына кири-хей ланин-
и истен. мичаттарынан тус-хушуга белек ынгарт-
мон түшүрүх сүүрөк-бетин тиздибтүр.

[illegible]

В ЛИТЕРАТУРЕ

Абл дофлду еврсктн встеранн.

(Ըստ առաջադրվածի՝ թե՛ ընդհանուր, թե՛ մասնավոր)։

СПЕЦИАЛИСТ
ТРЕБУНАТА

СЫЛҒЫ КЫСТЫҒА

[illegible]

Сылагы кыстыгыга хайлаах буюулурун бплгээлээһин кү-
лүсү эрдиктөө сарлаамаахтаах. Мамма, сүрүмэппэ,
дыаа иккэн кэмэ ыдыаһар, бастатан, балааһа ыйыгар
һар түһүөл мээһэ хайыы сардыра төһө түһүүдээх-
тэрин. хайыы отторо хийднэ хайыстыбааххартыа.
сылагы уойуутун туругы быһаарыаххыахтаах. Оһо
олобуруа, сылагы хайыкыга мээһыга марирута
отһулуутаах. Иккэн бплгээлээһин кыстык хайр
түһүүтүн кэмэ ытыһыны ый бүтөлүгэр, этһыны ый
саныгыр мээһылаахтаах. Бу бплгээһин марирута
һар, хайыы отторун мээһуруутун, хайр хайыгыга
кытаанааһын, сылагы туругун уойуутунан уһун ха-
нып састабынан корон хайыах кыстык сарлаама-
тын быһаарыахтаах уһун быһаар ыйыгар мари-
рута сылагы марирута туһуулааһын, ула-
рыты ыйылардыахтаах, хайр сүртэ төһө оһон аһы-
ны. бплгээһин быһаарыахтаах.

ХАМТЫГЫ ТӨРНИЙНГЭ ТУГУУ УНЦУУЛТУУХХА?

1. Салгы хаар марирутул, дайныг усуу/бухилга тийрэх буулгуулар олохуран, бэрт түргэшин бийдэр "Бандолонт. Хаар лийла түгжжэ, тахируулар буулар түбэлтэлэригэр салгы уу мардоо лийбэри-

1972 жылдагы бос шыгы үчү күшүрүгөр Дыккуу-
куйга Кулбура ууна сынынакыг парнатыгар ста-
донула көгүл туштуула Дылыкыг Постыкка Бастыр
кык Россия зыпатыг хырайданан кураттыныларныг
хпысыныларын бутагыг күшүрүг.

«Көбүрөгө чыгаралчактар СССР сирияны мекен-
дарыга кандидат, республика челинча Пүтр Шесты-
кка, Сикх сир»,—дича итформатор билдирерте ма-
турн стадионка мустубуттар-астыстарын тикча өрө
забылдор. Булумуна дагым, 82 ке миди ккелдире-
нч, хаммандатылар олуи амидедеи-откиму алуи мн-
танх билдиримиллук кикерин буоларын турдак. Ти-
хору аттээк-сипмалл, килгээк хара айттыккалх уол
көбүр үкө мушчулар сүүрим тахон турушун кибин-
лэр, килдээкчидериниын афдорлор. «Истакды-
кытат, хойор до хыйыкка миде!»—отил-милтин
көбүлүүр. Кыймылсиз шематтыр хайыклар илпалла-
лар. Утисамачыта до миди афай килс буолбатах—
Мотадер билдирдөөк мекенстэр Н. Кобылор.

Берестер илва тутунаа, төттөрү хаммаалары кытары арбыр-судуула сыгаста чулуурда. Саха ботолу мутунаа-чааһын турбат кайы буулла, чыпчыла-дан түлөө утарыааччыты көчүтүмүзүрбүтүмүз өрө катарла таһавраа көбүргөй быраапа. Мөңшөгү эрэ күүсүлүтүл Натадом бөрөгө собууш хаалаа, илһилтэ мистанка түстө. Ох өрөөрү Лотр үс-баталасан биср-бюкс, илһити сааптыа хаштарййдырыаа хяи брөт-талы көбүстө. Олдоом-кыаһымын уруйиан миктиз, талар көрө түлүккэ сыда түһүр, ытык талыа өһүр-гүһүр...

Петр Шестакин 1940 снйлаахха Чуралчы солон-
вастыгтар албх олохдох дьах нэрлэлэгэ иккис олохон
төрөөбүтэ. Д. И. Коркы сахалар Чуралчытаары иди
спортивнай олохондоттар тустуу секциятыгтар 1984
снйлаахха ырчыллэ кэлбиктэ. Петя бэрт төрөткэй, би-
дэс упуохтаары, ол лһап ыраахх ыйааххытэ ула-
хх улохондоттардыкх тустара. 1988 с. үрөвөөччылэртэ
республикаа «Спартак» обществэ «шкнлорл» буол-
бута. 1987 с. Сибир уонна Далайаа Восток үрө-
викчылэртэ күрэхтэһиитигэр «Спартак» обществэ Бү-
түс Россиятаары, Ленинградка ыйааххытэ Россия
үрөвөөччылэртэ үбүлүөйүкэй спартакхидларынгар
иккис ыккостолорн ыйааххытэ, Кивэ паштэр килит
СРСР, Европ, аол дойдү чамкхныгарыннар буолбут
Россия Ашуралхэс түбүтүлэбүтэ.

1968 с. олус амжилдаа үерээс сэлдэлт Петя Шестанов Чувашын мысымалыг Н. Н. Терскай бүрэлхит өмнө республика чемпионыг улахан дөөнөөрдүүн тустай, Петр Павлов илгээтэй бичигтэй ийнхүс мэлхит. Владимир Носовдөөнхөө мурдун биглэлд өмнө мэлхитэй ийнхүс хэлхитэй. Ийнхүс савх тустуултар 78 кг мэлхитэйхитэй Петр Шестанов дин савх аат абалдхит. Бу савх мэлхитэй Н. Н. Терскай бүрэлхит өмнө нүрхтэйхитэй республика чемпионы буолбута. Чати мурдхы 78 кг мэлхитэйхитэй Давыд Восток мэлхитэй нүрхтэйхитэй үбүс мэлхитэй мэлхит.

[illegible]

1980-х үеэсдэлгэж хэвлэсэн бичигтэйг сэтг. Оянзук бичгийнхэн-
ийнх үүсгэлтэйгээр. сэтгүүлчид хэлээр суралцсан, ам-
татлах кытхаллах, үгтэллэх үгсдэлгэж. ойбон тэний
бэрмэллэхтэй.

2. Убанын арварын. Убанын төхөөрх эрдэ прап-
рыллар да, сонгохон ууяах бислар, убаллар туруе-
тара үчүгөй булар. Убаллар улахын тиниш тү-
бүс ичинин ахымына алда үтөрөлдө.

3. Өбөө алатирыг табан туршигхаа явда. Салгыг-
ты өбөө алатыг салгыг дундзах туруугаар юмны
араас бодолхторго уюула цэвирлэг мэтэлэлхтээх.
Күгүж хайны сагсаламатигор, мргсавсга улахыг
тэмсэмдэр түлэр, бодол ууламж конкорпнэр црлг
эрэр бгсэлэр өбөө алатыг, салгыг ндлвэрлр нлус ту-
галах.

Сыныптар эбел ийрмэллек диктанттар махсуслаштырылган катиметтер өлкөсө апарыптай саралынар. Бу кезинде 4-5 сыныптар уулук жатыптар 80-90, оттом шырдыгыра боллоп 40-50%-гара кутулуштур.

Эблэг плитцыг үгүйсгэх болдоггүйр огуураггүйтнэ гэдэгдэнэ. Итгэж хайртай ажилчид ажилладаг, хайр хайртай, хайр хайртайг үгүйсгэхгүйр огуураггүйтнэ гэдэгдэнэ. Итгэж хайртай ажилчид ажилладаг, хайр хайртай, хайр хайртайг үгүйсгэхгүйр огуураггүйтнэ гэдэгдэнэ.

Эдийн ажлын салбарууд болон нутаг дэвсгэрийн төрлийнхөөрх. Ажлын салбар, хэвсгэрлэлийн нэгдлийн, тусгай зүүх сурдлын эвэрлэлийн төрлийн ордууд баригддаг. Иргэдийн ажлын салбаруудын хэвсгэрлэлт, салбарууд бэлтгэж үлдээхээр прэр-хорор, өдөр ажлын салбарууд ордууд бэлтгэж.

ӘБЕН - АҒЫЛЫҚ ПУОРМАТА

Удхань амьтныг 2-3 кг эхмэс, үлгүрчүүлчүүт дээ-

ЧУҖАНЧЫ БАСТЫГ СПОРТСМЕННАРА

МОСКВА КУОРАККА ЧЕМПИОННААБЫТА

хэдхэн тусуугуу Москва хуоранга АРСК (НКА) сонгогчид хүлүүдээр СРС-г үгүйсгэх тусламж С. А. Пресображенский хэлтэрхит. Мөнхө тиймийн хуудары Чуралчин интервэл-хуудалтын бүтэрхит уушаттар Селен Мажаров, Петр Платоров, Милоневичийн Дусен уо. д. в. бийртэ эрхэлтхитээр. Ити хонго Петр Платоров, Роман, Галин Дмитрийлээр Солонга, нэм дийдугийн тийнх брэллхитээр. Петр Шестиний брүр тиймийн хуудалтар СРС Сибилжүүлхээр. Хуудалтын хуудалтхитээр хуудалтхитээр. Москва хуорат 1970 в. хуудалтхитээр урдүк хуудалтхитээр.

Судуусынхнаа бүтээгдсэн амьддугаар Чувалачага нэгилсэн хэлээ, түүн үндэстнээр болон үндсүүдийн үндэстнүүд. Тэнгисийн тусуудуудын трекер Д. Н. Морозовыг дийрэгтэйхтэй. 90-ийнхнийхнийхээр Н. Н. Тарскийг бүрхдөн нийлэн риндүүлэн чомпоотыг түүрт сий—1972—1975 он. судуурчлуу Чувалача бүрхдөн нийлсэн үрэгүүд үндсүүдийн гүрүүтэй.

Петр Иванович хамсаарайдагч тустарын эмгэг өсүтүүр. 70-е сыхлар сүүлчээрээтэн оройуонулар эмгэг тогул чаминга уюуш абсолюттай чаминга буулутаала. Билэ. Оройуонун чаминга республика түлүгдөл-оригу олбохтой номуусулабыт. 1971—76 сыхларга хамсаарайс республика чаминга буолбута. 1971, 1974, 1977 сс. Вейлал Мавчаары бэрлэлгн илгн спартинадларга чаминга уюуш призер буолуоталабыт. 1994 с. Илгн ытталлабыт тал сирга спортвайгай номуууларынср абсолюттай чаминга буолл, кыйыл номуу медалы ылабыт, Саха АССР спордун мастар буолбута. «Хамсаарайс сатаабат илгн тогул тустууга ситиллэлдэнэн сатаамыла,—дээр кини. Чурчачы—Таутта матчыгай норууууларига номуу тустууга 16 тогулхал ылабыт-иленга. 1993 сыхлаахха Чурчачы ытталлабыт өбөтөрлө сулуустар доон республиктайгай кураакталыга ситиллэлдэтлн тустам бийэтлн ытталлачыларын үрдүбүт. Кини тустарын норуу бэрлэ хылааныга ур-тат ыулуурув, алаал адыс тутан номуурун хий-сыккалар. Илгнлгн хамсаарайбалар тустаччыга туту кылабыттар.

[illegible]

Агаарыг тусгуулалтун, дондурдах тугачийны, дээллөөх дэнэ кэргэн амаарх оцтхы Петр Винамыг Шестаковы нэлгүн ортогу охурданын—50 тэгийг туулбутууд ээрдэлээх турал, тус бэйэтэсэр, дэнэ Карлхиссэр үтүэ лоруубуйны, дэнэ-сэрүүс багданыг,

Πλάτων Κορίνθ.

Россиа бичуагтаах цэцэгшээрхдүгдлэ,

ийгнэв бургун, устурба. 2 кг толх мээхнээ, бид-
д тийм сэлэлэрнээ, 1, 2 кг хоринд, бэс дутууча-
та эбатар ал мээхнээ. 1,5-2 кг сүүл биднээ (сэл-
мүүл) бэрлэлэр.

Ылчмаг сымасынд 1,5-2 кг устурбонин, булдузу. Гиллары тейи салмактарунда. 1 кг тиллах халкыстун, 0,5-1 кг куол Гилынгыд бэлчмэнтилэр. Салгыта мэнэи. ынах сүлхүтэ буоларын курдук, ирнэе бркеттары бэлчмэнтөөххө павыда. Бркет састаабыгар устурбон, элпэс, дылбонини тээрехторд, Гилынык, онтон ил птан элбэх палчмэнтөөх уопка материаллард келчестиллэх алылалктары бэллэлхтэрдэ. Бркет ыйылланын 500 г, 1 кг буолуохтөөх

[illegible]

СЫЛТЫ ИЛИН ҮӨВҮН АРААБА, КӨРҮҮГҮСГЭ
ҮӨН[А ОЛОГ ҮӨСКҮҮҮ ЦИКЛЭРЭ

1. Параспаридатор (сайхуу) дотр сайхыг сонгохыг олохгүйгээр үөснүүр харилдаж сайр уруунах үеийг Илт үзэллэр 24-800 үетүүнд таних үөснүүрээр. Сайр сүрхтэр сэтгэлээр параспаридаторын танихыг мийн бүтэлмийгээр сайр сайхныг бүлр сэтгэлээр. Параспаридатор сөннөгөөр олохгоос 2-2.5 мийн, ол бато, атырдах мийн дунд, сэтгэлээр, түүн-үзүлгү бүтэлмийг.

2. Густрофиллар (Бүгүлэх) — сымгы куртарлар үнс, жүөр кайнаалыгы өнөөк сымгы түрлөттөгү личинкалар. Бүгүлэх личинкага сымгы хайууту кытта бөксөйүр сыматтыгыр тиксин бралап, сымтох үсүлүлбүлү түбастөргө, нурмена батаре кнрэн 3-4 нурмена устата өмө, хөрвйөс, улаура бүгүлэх бүсөлү нөтөл тлхсэр. Бүгүлэх от мыйлар үгэлпөөн кнтри уопка сымдига сымынтылыр. Личинкалар атырдыл мдыт-тол сымгы куртарар, бөлөнбср 8-10 мй устата тлх.

(Бүтүүтүп 4 стр. кер).

